

חוק דמי מחלה, תשל"ו 1976

1. הגדרות (תיקון: תשס"ה)

בחוק זה -

"הסכם קיבוצי" - כמשמעותו בסעיף 1 לחוק הסכמים קיבוציים, תשי"ז-1957, בין שנעשה והוגש לרישום לפי החוק האמור ובין אם לאו, או הסדר קיבוצי אחר, לרבות צו הרחבה לפי החוק האמור;

"עובד" - עובד שענין תשלום לתקופת מחלה אינו מוסדר לגביו על-פי הסכם קיבוצי;

"עובד-במשכורת" - עובד שעיקר גמול עבודתו משתלם על בסיס של חודש או של תקופה ארוכה יותר;

"עובד בשכר" - עובד שאינו עובד במשכורת;

"מחלה" - אי כשרו הזמני או הקבוע של העובד לבצע עבודתו, הנובע, על פי ממצאים רפואיים, ממצב בריאות לקוי;

"קופת גמל" - כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005.

2. הזכות לדמי מחלה

(א) עובד שנעדר מעבודתו עקב מחלה יהיה זכאי לקבל ממעבידו, בכפיפות לתקופת הזכאות המקסימלית כאמור בסעיף 4 -

(1) החל מהיום הרביעי להעדרו כאמור - תשלום על פי חוק זה בעד תקופת מחלתו (להלן - דמי מחלה);

(2) בעד הימים השני והשלישי להעדרו כאמור - מחצית דמי מחלה;

אולם שר העבודה, באישור ועדת העבודה של הכנסת, רשאי לקבוע בתקנות הוראות לענין תשלום דמי מחלה בעד הימים הראשון, השני והשלישי להעדר העובד כאמור, וכוחן יפה על אף האמור בסעיף זה.

(ב) "תקופת מחלה" תחושב לפי הוראות אלה:

(1) לגבי עובד במשכורת - תהא תקופת המחלה כל ימי מחלתו, לרבות ימי מנוחה שבועית וחגים;

(2) לגבי עובד בשכר שעבד עבודה מלאה אצל אותו מעביד או באותו מקום עבודה - תהא תקופת המחלה כל ימי מחלתו, למעט ימי מנוחה שבועית וחגים;

(3) לגבי עובד בשכר שלא עבד עבודה מלאה אצל אותו מעביד או באותו מקום עבודה (להלן - עובד לסירוגין) - תהא תקופת המחלה כל ימי מחלתו, למעט ימי מנוחה שבועית וחגים, כפול היחס שבין הימים שעבד העובד ברבע השנה של העבודה המלאה ביותר שבשנים-עשר החדשים שקדמו למחלה לבין ימי העבודה באותו רבע שנה;

(4) לגבי עובד לסירוגין שטרם עבד אצל אותו מעביד או באותו מקום עבודה תקופה של שלושה חדשים - תהא תקופת המחלה כל ימי מחלתו, למעט ימי מנוחה שבועית וחגים, כפול היחס שבין הממוצע השבועי של ימי עבודתו בתקופת עבודתו שקדמה למחלה לבין שש;

(5) עובד בשכר או עובד לסירוגין שנהגו לעבוד בימי מנוחה שבועית וחגים על פי היתר לפי חוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א-1951, יובאו הימים האמורים בחשבון תקופת המחלה, ולגבי עובד לסירוגין כאמור בפסקה (3) יבוא "תשעים" במקום "ימי העבודה באותו רבע שנה" בפסקה האמורה, ולגבי עובד לסירוגין כאמור בפסקה (4) יבוא "שבע" במקום "שש" שבפסקה האמורה.

(ג) שר העבודה, באישור ועדת העבודה של הכנסת, רשאי להתקין תקנות בדבר נהלים הכרוכים בקבלת דמי מחלה, לרבות מסירת פרטים וראיות למעביד בקשר למחלה, וכן בדבר מועד תשלום דמי המחלה.

3. עבודה מתאימה אחרת או עבודה חלקית

(א) קבע רופא על-פי ממצאים רפואיים שמחמת מגבלות רפואיות אין העובד מסוגל, בפרק זמן מסויים, לבצע עבודה מסוג פלוני או בתנאים מסויימים, וכתוצאה מכך העובד אינו מסוגל לבצע עבודתו אלא באופן חלקי, והמעביד הציע לו עבודה מתאימה אחרת, מלאה או חלקית, באותו מקום עבודה - לא יהיה העובד זכאי לדמי מחלה, אך שכרו בעבודה שהוצעה לו לא יפחת מהשכר שהיה מקבל אילו המשיך בעבודתו הקודמת כשהוא מחושב לפי הרכיבים לדמי מחלה כאמור בסעיף 6.

(ב) לא הציע המעביד עבודה מתאימה כאמור בסעיף קטן (א). יהיה העובד זכאי לסכום דמי המחלה שהיו מגיעים לו אילו לא הוראות סעיף זה.

(ג) לענין סעיף זה, "עבודה מתאימה" - עבודה שלא חלות לגביה המגבלות הרפואיות כאמור בסעיף קטן (א) והיא מסוג העבודה העיקרית שבה עבד העובד תוך שלוש השנים שקדמו בתכוף למחלתו או שהיא עבודה אחרת התואמת את הכשרתו המקצועית, רמת השכלתו וכשרו הגופני.

(ד) הצעת עבודה מתאימה כאמור סעיף קטן (א) טעונה התייעצות עם ועד העובדים במקום העבודה; באין ועד העובדים כאמור - יחולו הוראות סעיף קטן (ב) כאילו לא הציע המעביד עבודה מתאימה.

4. תקופת הזכאות המקסימלית לדמי מחלה

(א) תקופת הזכאות לדמי מחלה לא תעלה על תקופה מצטברת של יום וחצי לכל חודש עבודה מלא שהעובד עבד אצל אותו מעביד או באותו מקום עבודה החל מהיום שבו חל עליו חוק זה ולא יותר מ-90 יום, בניכוי התקופה שבעדה קיבל העובד דמי מחלה על פי חוק זה.

(ב) עובד שבחודש פלוני לא עבד אצל אותו מעביד או באותו מקום עבודה בכל ימי העבודה שבאותו חודש, יראו, לענין סעיף קטן (א), 25 ימי עבודה כחודש עבודה מלא וחלק של חודש עבודה מלא יזכה את העובד בימי מחלה יחסיים.

(ג) התקופה שבה קיים לגבי עובד ביטוח דמי מחלה על-פי הוראות סעיפים 8 ו-9 לא תובא בחשבון לענין חישוב תקופת הזכאות המקסימלית לדמי מחלה, אולם תקופת זכאותו לדמי מחלה של עובד שנעשה לגביו ביטוח כאמור, תעמוד לו לגבי כל תקופת מחלה שבעדה אין

הוא זכאי לתשלום בהתאם לתנאי הביטוח, למעט תקופת המתנה או אכשרה לדמי מחלה המתחייבת מתנאי הביטוח.

(ד) שר העבודה, באישור ועדת העבודה של הכנסת, רשאי להתקין תקנות בדבר שיטת חישוב תקופת הזכאות ובדבר תקופות עבודה והפסקות עבודה שיובאו בחשבון לענין זה, ובלבד שיראו כעבודה גם כל הפסקה בעבודה שבעדה זכאי העובד לשכר או לתשלום אחר שדינו כדין שכר.

4.א. פירוט בתקופת הזכאות לדמי מחלה (תיקון: תשס"ט 2)

(א) מעביד לא יפטר עובד שנעדר מעבודתו עקב מחלתו, במהלך תקופת הזכאות לדמי מחלה הצבורה לו לפי חוק זה או לפי הסכם קיבוצי, וזאת עד לתקופת הזכאות המקסימלית לפי סעיף 4.

(ב) הוראות סעיף זה לא יחולו באחד מאלה:

(1) המעביד נתן לעובד הודעה מוקדמת לפיטורים לפי חוק הודעה מוקדמת לפיטורים ולהתפטרות, התשס"א-2001, בטרם נעדר העובד עקב מחלתו;

(2) מקום עבודתו של העובד פסק מלפעול או שהמעביד הוכרז פושט רגל לפי פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ם-1980, ואם הוא תאגיד - ניתן צו פירוק לפי פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983;

לענין זה, "פסק מלפעול" - הפסקת פעילות שאינה זמנית.

(ג) בסעיף זה, "עובד" - לרבות עובד שעניין תשלום לתקופת מחלה מוסדר לגביו על פי הסכם קיבוצי.

5. שיעור דמי מחלה

(א) שיעור דמי המחלה יהיה שבעים וחמישה אחוזים משכר העבודה שהיה העובד זכאי לקבל בתקופת זכאותו לדמי מחלה אילו המשיך בעבודתו.

(ב) לגבי עובד ששכרו משתלם לפי כמות התוצרת - יהיה שיעור דמי המחלה שבעים וחמישה אחוזים משכר העבודה שהיה העובד זכאי לקבל בתקופת זכאותו לדמי מחלה אילו המשיך לעבוד והפיק בכל אחד מהימים הכלולים בתקופה האמורה את כמות התוצרת הממוצעת ליום עבודה שהפיק בשלושת החדשים שקדמו למחלתו.

6. רכיבי השכר לענין דמי מחלה

(א) רכיבים אלה יובאו בחשבון השכר המשמש בסיס לחישוב דמי מחלה:

(1) שכר יסוד;

(2) תוספת ותק;

(3) תוספת יוקר או פיצוי בעד התייקרות;

(4) תוספת משפחה;

(5) תוספת מחלקתית או מקצועית.

(ב) לא היה שכר העובד משתלם לפי הרכיבים המנויים בסעיף קטן (א) או לפי חלק מהם, יובא בחשבון לענין סעיף קטן (א) שכרו המשתלם לו בעד יום עבודתו הרגילה בצירוף כל תוספת מהתוספות האמורות בסעיף קטן (א) שהשתלמה לו.

(ג) שר העבודה באישור ועדת העבודה של הכנסת רשאי לקבוע בתקנות שיטה אחרת או רכיבים אחרים לענין השכר שישמש בסיס לחישוב דמי מחלה.

7. דין דמי מחלה

דין דמי מחלה המשתלמים מאת מעביד כדין שכר עבודה לכל דבר.

8. ביטוח דמי מחלה

מעביד יהיה פטור מחובתו לשלם דמי מחלה לעובדו על-פי הוראות סעיפים 2 עד 7 -

(1) אם הוא ביטח את העובד ביטוח דמי מחלה בקופת הגמל שבה מבוטח בביטוח דמי מחלה המספר הגדול ביותר של עובדים בענף שבו מועסק העובד, המבוטחים בביטוח האמור מכוח הסכם קיבוצי, בתנאים שאינם נופלים מתנאי ביטוחם;

(2) בהעדר הסכם קיבוצי כאמור בפסקה (1) - אם הוא ביטח את העובד ביטוח דמי מחלה בקופת גמל שניתנה לגביה הסכמתו בכתב של העובד, ובלבד שהביטוח יהיה בתנאים שאינם נופלים מאלה שלפיהם מבוטח בביטוח האמור המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה מכוח הסכם קיבוצי;

(3) לא ניתנה הסכמת העובד כאמור בפסקה (2) - אם הוא ביטח את העובד ביטוח דמי מחלה בקופת הגמל שבה מבוטח בביטוח זה המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה, בתנאים שאינם נופלים מתנאי ביטוחם.

9. הסכמה

ניתנה הסכמה בכתב לענין סעיף 8 מאת רוב העובדים במקום עבודה פלוני, יראו בכך כאילו ניתנה הסכמתם של כל העובדים באותו מקום עבודה; שינוי בהסכמה שניתנה כאמור, טעון רוב של שני שלישים של העובדים. 10. שלילת הזכות לדמי מחלה

עובד שבתקופת מחלתו עבד למעשה בשכר או בתמורה אחרת לא יהיה זכאי לדמי מחלה עקב אותה מחלה, ואם כבר שולמו, רשאי המעביד או קופת הגמל, לפי הענין, לתבוע החזרתם או לנכותם מכל סכום שהם חבים לעובד.

11. תחולת דינים אחרים (תיקון: תשל"ז)

עובד הזכאי לתשלום על-פי כל חיקוק בעד תקופת אי-כושר לעבודה מטעמי בריאות, למעט תשלום בעד נכות, גימלה לפי פרק ג'2 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשכ"ח-1968, או פיצויים מכוח פקודת הנזיקין (נוסח חדש), לא יהיה זכאי לדמי מחלה על פי חוק זה לגבי התקופה שבעדה הוא זכאי לתשלום כאמור ולגבי כל תקופה שנקבע במפורש באותו חיקוק שאין העובד זכאי לתשלום בעדה עקב המחלה.

12. שמירת זכויות

(א) היה העובד זכאי לדמי מחלה הן לפי חוק זה והן לפי תנאי העבודה המוסכמים בינו לבין מעבידו או הנהוגים במקום עבודתו, יהיה זכאי לדמי מחלה לפי אחת מהעילות האמורות לפי בחירתו.

(ב) חוק זה אינו בא לגרוע מזכויות עובדים על פי הסכמים קיבוציים, בין אם חל על העובדים חוק זה ובין אם לאו.

13. ביצוע ותקנות

(א) שר העבודה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.

(ב) תקנות לפי חוק זה יכול שיהיו לגבי כלל העובדים או המעבידים או לגבי סוגים מהם.

14. תחילה

תחילתו של חוק זה ביום ב' בתשרי תשל"ז (1 באוקטובר 1976).

1 ס"ח תשל"ו, 206; תשס"ה, 914; תשס"ט, 243.

2 סעיף 185 לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (ס"ח התשס"ט, 243) קובע לגבי הוספת סעיף 4א:

"185. תחילה

תחילתו של חוק זה ביום כ"ג בתמוז התשס"ט (15 ביולי 2009), אלא אם כן נקבע בו אחרת."